

RÅDETS AFGØRELSE

af 6. december 1996

om vedtagelse af retningslinjerne for de vejledende programmer om finansielle og tekniske ledsageforanstaltninger i forbindelse med reformen af de økonomiske og sociale strukturer inden for rammerne af Euro-Middelhavs-partnerskabet (MEDA)

(96/706/EF)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 1488/96 af 23. juli 1996 om finansielle og tekniske ledsageforanstaltninger (MEDA) i forbindelse med reformen af de økonomiske og sociale strukturer inden for rammerne af Euro-Middelhavs-partnerskabet ⁽¹⁾, særlig artikel 9, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

Kommissionen skal tage hensyn til de resultater og henstillinger, som Revisionsretten har fremsat i sine rapporter om samarbejdet med Middelhavspartnerne;

i henhold til artikel 9 i forordning (EF) nr. 1488/96 vedtager Rådet på forslag af Kommissionen retningslinjerne for de vejledende programmer, som definerer de vigtigste mål for samarbejdet med Middelhavspartnerne;

Kommissionen fremlagde den 8. marts 1995 en meddelelse med titlen: »Styrkelse af den Europæiske Unions Middelhavspolitik: forslag til oprettelse af et Euro-Middelhavs-partnerskab»;

i Barcelona-erklæringen vedtoges Euro-Middelhavs-partnerskabet, der tager sigte på at forbedre regionens mulig-

heder for at tage de udfordringer op, som den står over for —

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

Retningslinjerne for de vejledende programmer om finansielle og tekniske ledsageforanstaltninger i forbindelse med reformen af de økonomiske og sociale strukturer inden for rammerne af Euro-Middelhavs-partnerskabet (vejledende MEDA-programmer), som findes i bilaget til denne afgørelse, vedtages herved.

Artikel 2

Disse retningslinjer revideres samtidig med forordning (EF) nr. 1488/96 som fastsat i dennes artikel 15, stk. 6.

Artikel 3

Denne afgørelse offentliggøres i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Den træder i kraft på dagen for offentliggørelsen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 6. december 1996.

På Rådets vegne

D. SPRING

Formand

⁽¹⁾ EFT nr. L 189 af 30. 7. 1996, s. 1.

BILAG

RÅDETS RETNINGSLINJER FOR VEJLEDENDE MEDA-PROGRAMMER

1. Det program, der er indført ved forordning (EF) nr. 1488/96, i det følgende benævnt »MEDA-programmet«, udgør Det Europæiske Fællesskabs vigtigste finansielle instrument til udmøntning af Euro-Middelhavs-partnerskabet. Programmets hovedformål er at anspore til og støtte reformer af de økonomiske og sociale strukturer i Middelhavspartnerlandene, herunder navnlig som forberedelse til et frihandelsområde med Det Europæiske Fællesskab.
2. MEDA-programmet er baseret på respekten for de demokratiske principper og retsstatsprincippet samt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, hvilket er et væsentligt element i programmet, og der vil i tilfælde af krænkelse heraf kunne træffes passende foranstaltninger.

Erfaring fra de bilaterale protokoller

3. MEDA-programmet skal bygge videre på erfaringerne fra instrumenterne fra den omstrukturerede Middelhavspolitik, dvs. de bilaterale finansprotokoller og en facilitet til regionalt samarbejde. Efter fire »generationer« af finansprotokoller med Middelhavspartnerne har det vist sig nødvendigt at søge at forbedre systemet med samarbejdsaktiviteter. Hvis MEDA-programmet skal kunne tage udfordringen i form af væsentligt intensiveret samarbejde op på både nye og allerede eksisterende områder, må programmet gøres mere fleksibelt for at undgå, at samarbejdsindsatsen spredes over for mange aktiviteter og modtagere, og for at tilskynde til, at forpligtelses- og betalingsbevillinger gennemføres hurtigere og mere effektivt. MEDA-programmet må ligeledes være i stand til at tilpasse sig, efterhånden som man høster erfaringer med dets gennemførelse, og efterhånden som Middelhavspartnerne behov og prioriteter ændrer sig i takt med de sociale og økonomiske udfordringer. Navnlig bør der bevares en høj grad af fleksibilitet for de beløb, der afsættes til ubunden budgetstøtte i de vejledende programmer, således at de finansielle tilskud kan tilpasses reformtempoet og de fremskridt, der sker i den makroøkonomiske stabilisering.

Flerårige programmer

4. Den ekstra fleksibilitet i MEDA-programmet skal suppleres med en entydig programmeringsmetodologi for at styrke effektiviteten i planlægnings- og gennemførelsesprocesserne. Det er navnlig nødvendigt, at samarbejdspartnerne får en angivelse af, hvilke ressourcer der vil blive stillet til rådighed i de kommende år. Sådanne flerårige programmer vil øge mulighederne for at planlægge på mellemlang sigt. Forordning (EF) nr. 1488/96, i det følgende benævnt »MEDA-forordningen«, indeholder et finansielt referencegrundlag på 3 424,5 mio. ECU for perioden 1995-1999⁽¹⁾, der skal fordeles mellem bilaterale programmer og et regionalt program. De vejledende programmer inden for MEDA-programmet skal fastlægge aktiviteter, der kan bidrage til opfyldelse af de langsigtede mål med partnerskabsaftalen. Det er imidlertid et vigtigt princip i den nye programstrategi, at disse kan revideres (afhængigt af, hvordan gennemførelsen forløber) sammen med de vejledende bilaterale finansielle ledsagebevillinger. Der vil blive lagt vægt på at sikre gennemsigthed, tilstrækkelig projektovervågning og konsekvens i forbindelse med foranstaltninger, der iværksættes over budgetbevillinger.

Strategiske foranstaltninger

5. Det afhænger i sidste instans af partnerskabslandene selv, om deres socioøkonomiske udvikling lykkes. Derfor må de vejledende programmer for at være effektive bygge på fælles forståelse af de økonomiske, sociale og politiske udfordringer, som dels hvert enkelt land, dels den samlede region står over for. En fortsat og omfattende dialog på både bilateralt og regionalt plan er derfor en forudsætning for MEDA-programmets succes. De vejledende programmer skal koncentreres om en begrænset række prioriterede sektorer, som skal fastlægges i dialog med disse lande og som led i en koordinering med den bilaterale indsats, der ydes af medlemsstaterne og andre donorer, og de skal navnlig koncentreres om de områder, hvor Fællesskabet bedst kan bidrage i kraft af sin erfaring og knowhow. Det er derfor Kommissionens opgave at søge for den nødvendige koordinering ved udarbejdelse af programmer og deres gennemførelse med medlemsstaterne og andre donorer for at sikre den bedst mulige synergi med deres respektive aktiviteter og støtteaktioner. Kommissionen og medlemsstaterne indgår i en tæt dialog om planlægningen og udformningen af de vejledende programmer samt i forbindelse med udarbejdelsen af de enkelte projektforslag. Hvert enkelt vejledende program og projektforslag skal indeholde en henvisning til relevante undersøgelser af tidligere erfaringer og resultater.

⁽¹⁾ Det Europæiske Råd i Cannes vedtog den 12. juni 1995 en global finansieringsramme på 4 685 mio. ECU til tredjelande i Middelhavsområdet for perioden 1995-1999. Heraf udgør MEDA-programmet med ca. 3 424,5 mio. ECU langt den største del. Restbeløbet tegner specifikke landeprotokoller og tematiske budgetkonti sig for.

6. I sine bestræbelser på at støtte en bæredygtig økonomisk og social udvikling bør Kommissionen i forbindelse med en analyse, der indgår i de vejledende programmer, og ved fastlæggelsen og udarbejdelsen af samarbejdsprogrammer tage nøje hensyn til spørgsmål som miljømæssig balance, projekternes finansielle og økonomiske gennemførlighed, indvirkning på kønsrollemønstrene samt den lokale institutionelle kapacitet (med hensyn til at gentage eller fortsætte igangsatte aktiviteter, herunder kapacitet til forskning, teknologisk udvikling og teknologiformidling), effektiviteten af tidligere EF-aktiviteter og aktioner, der støttes af medlemsstaterne og andre donorer. I analysen skal der navnlig fokuseres på de befolkningslag, som har mest brug for bistand, samt kvinder og unge. På det bilaterale plan vil MEDA-programmet yde støtte til samarbejdspartnerne med hensyn til økonomisk omstilling og styrkelse af den socioøkonomiske balance. Ved gennemførelse af projekter under bilaterale og regionale programmer er det i overensstemmelse med EF-lovgivningen på dette område en betingelse, at der udfyldes en VVM-formular (vurdering af virkningerne på miljøet). Kommissionen bør lade princippet om betingelser indgå i projektforslaget og om nødvendigt i henhold til bilag II til MEDA-forordningen sikre, at der er overensstemmelse med Bretton Wood-institutionernes kriterier.
7. i) Landene i regionen står over for den fælles udfordring, der består i at skabe job og øge levestandarden i samfund med kraftig befolkningstilvækst. Den nødvendige forøgelse af udviklingen kan kun nås gennem en større konkurrencedygtighed i verdensøkonomien. En af forudsætningerne herfor er, at partnerskabslandene stiller sig mere åbent over for nytænkning. Efterhånden som der indføres stadig friere handelsforbindelser med omverdenen, må de berørte landes regeringer åbne mulighed for vækst, der er baseret på den private sektor, samt for udenlandske investeringer. Sund makroøkonomisk styring må suppleres med vækst- og investeringsvenlige økonomiske politikker og reguleringsordninger. De vejledende programmer vil tage hensyn til de enkelte landes økonomis særpræg, når der planlægges foranstaltninger.
- ii) Den økonomiske vækst må følges af større social samhørighed. Der er i disse lande stadig meget ulige adgang til grundlæggende goder som uddannelse, lægehjælp, sociale sikkerhedsnet, boliger og vand; dette mindsker overlevelsesmulighederne for væsentlige dele af partnerskabslandenes befolkninger og har negativ indflydelse på de langsigtede vækstmuligheder. Der bør så hurtigt som muligt træffes foranstaltninger med henblik på at opfylde disse behov gennem en bedre kvalitet og større effektivitet med hensyn til disse goder. Det er nødvendigt med strategiske foranstaltninger til udvikling af de menneskelige ressourcer i almindelighed, da disse udgør regionens største aktiv for fremtiden. Navnlig udgør de unges og kvindernes integrering på arbejdsmarkedet en vigtig faktor i regionens sociale udvikling.

De bilaterale og regionale programmer skal supplere hinanden

8. Støtten tildeles gennem de foranstaltninger, der er fastsat i MEDA-forordningen. Endvidere har den løbende dialog med partnerskabslandene gjort det muligt at opstille nedenstående generelle retningslinjer.
9. De bilaterale og regionale programmer skal supplere og gensidigt støtte hinanden med henblik på at øge MEDA-programmets politiske og økonomiske gennemslagskraft og nå de fælles mål, der blev nedfældet i Barcelona-erklæringen. Med udgangspunkt i egne erfaringer er Fællesskabet af den overbevisning, at øget velstand og stabilitet i partnerskabslandene beror på øget regionalt samarbejde på både det økonomiske, sociale og politiske plan. Nedbrydning af barrierer vil give stordriftsfordele og bedre afsætningsmuligheder, hvilket vil føre til øgede investeringer, lette udvekslingen af idéer og bedre den gensidige forståelse. Det regionale vejledende program vil afspejle de fremskridt, der er gjort som led i Barcelona-processen, dvs. aktioner på multilateralt plan, hvor der er tale om spørgsmål af fælles interesse, således som det nævnes i erklæringen; programmet vil ligeledes styrke aktiviteter, der støtter decentraliseret samarbejde. Med hensyn til finansiering skal sådanne regionale aktiviteter dog ikke ses som en erstatning for bilaterale aktiviteter. Hvert enkelt vejledende bilateralt program skal indeholde oplysninger om alle aktiviteter, der finansieres via ethvert regionalt samarbejdsprogram under EF, der vedrører eller vil vedrøre det pågældende partnerskabsland.

Decentraliserede tiltag

10. For i højere grad at nå ud til de udvalgte målgrupper i befolkningerne og udvide deltagelsen i MEDA-programmet til de forskellige dele af det civile samfund, der er omfattet af Euro-Middelhavs-partnerskabet, bør Kommissionen bestræbe sig på at udarbejde og gennemføre sine aktiviteter i samarbejde med de aktører, der berøres direkte af disse aktiviteter, og som har den nødvendige ekspertise til at udarbejde og gennemføre foranstaltningerne med godt resultat. Kommissionen skal lægge vægt på, at sådanne programmer forvaltes omhyggeligt, og at der foretages en periodisk evaluering af deres virkninger.

Bilaterale vejledende programmer

11. Hvad angår de bilaterale programmer, skal der prioriteres under hensyntagen til hvert enkelt lands økonomiske og samfundsmæssige udviklingsniveau samt dets institutioners formåen. På baggrund af indgåelsen eller iværksættelsen af associeringsaftaler skal der ved udarbejdelsen af vejledende programmer tages hensyn til Middelhavspartnernes behov, deres evne til at gøre effektivt brug af de tildelte midler, fremskridtene i den strukturelle reformproces samt de prioriteter, der er fastlagt i fællesskab, navnlig dem, der udspringer af konklusionerne af den økonomiske dialog og af associeringsaftalerne. Der vil blive gjort en betydelig indsats for at fremme programmer, der kan bidrage til demokratiets udvikling og respekten for menneskerettighederne. I det udsnit af aspekter og områder, som er anført i det følgende, gives der et indtryk af hovedtendensen i de vejledende bilaterale programmer, der på nuværende tidspunkt er indgået mellem Fællesskabet og de enkelte partnerskabslande i Middelhavsområdet.

12. I forbindelse med Maghreb:

— Støtten til Marokko skal ydes på to centrale områder, der supplerer hinanden. Det første drejer sig om en forbedring af den samfundsøkonomiske balance gennem foranstaltninger vedrørende udvikling af landdistrikterne, vand og udvikling af sociale tjenesteydelser, navnlig uddannelse og sundhedsvæsen. I den forbindelse skal der også tages hensyn til behovene i de nordlige provinser. Det andet område vedrører støtten til økonomisk omstilling i forbindelse med iværksættelsen af associeringsaftalerne og omfatter især budgetmæssig støtte til fremme af en mellemsigtet strategi for makroøkonomisk stabilisering og brede strukturreformer samt foranstaltninger til fremme af virksomhedernes konkurrenceevne.

— For Tunesiens vedkommende skal støtten koncentreres om to centrale områder, der supplerer hinanden. Det første, der vedrører støtte til den økonomiske omstilling i forbindelse med iværksættelsen af associeringsaftalen, omfatter i store træk følgende aktiviteter: budgetmæssig støtte til økonomiske reformer, bistand til styrkelse af økonomien (herunder udvikling af finanssektoren), fremme af indenlandske investeringer, et program for erhvervsuddannelse og modernisering af den økonomiske infrastruktur. Det andet område, der vedrører en styrkelse af den sociale ligevægt, vedrører navnlig aktiviteter til støtte for udviklingen i landdistrikterne og jobskabelse, herunder etablering af mikrovirksomheder.

— Foranstaltningerne til fordel for Algeriet skal samles om to hovedområder, der supplerer hinanden. Hensigten med det første område er at forbedre den samfundsøkonomiske balance gennem en forbedring af instrumenterne til fremme af den sociale velfærd, med henblik på at løse de grundlæggende sociale behov og skabe arbejdspladser på kort sigt samt støtte boligsektoren. Der vil endvidere blive iværksat miljøforbedrende foranstaltninger. Det andet område omfatter støtte til den økonomiske omstilling gennem strukturtilpasningsprogrammer, fremme af etableringen af små og mellemstore virksomheder, et strukturuomstillingsprogram samt modernisering og udvikling af finanssektoren.

13. I forbindelse med Macbrak:

— Støtten til Egypten skal koncentreres om to centrale områder, der supplerer hinanden. En styrkelse af den sociale ligevægt skal være hovedelementet i det finansielle samarbejde. Dette skal omfatte et bidrag til den sociale udviklingsfond med henblik på forbedring af tjenesteydelser, afhjælpning af fattigdommen og jobskabelse i forbindelse med et reformprogram for grunduddannelsen. Herudover vil der blive iværksat miljøbeskyttelsesforanstaltninger. Det andet område vedrører støtten til den økonomiske omstilling og omfatter et program til modernisering af industrien, et program vedrørende erhvervsuddannelser samt udbygning og udvidelse af finanssektoren.

— Samarbejdet med Jordan skal hovedsagelig bestå i et strukturtilpasningsprogram, der skal yde den nødvendige budgetmæssige støtte til at afhjælpe den nuværende betydelige makroøkonomiske uligevægt og fremme økonomiske strukturreformer under hensyn til de mest følsomme samfundssektorer. Der vil muligvis blive iværksat andre foranstaltninger, f.eks. fremskaffelse af risikovillig kapital til støtte for nye virksomheder. På det sociale område kan der blive tale om foranstaltninger vedrørende erhvervsuddannelser og miljøforbedrende foranstaltninger.

- Som led i programmet for Libanon vil der fortsat blive ydet støtte til genopbygningsprocessen. Med hensyn til den samfundsøkonomiske ligevægt skal hovedvægten lægges på en styrkelse af landets administrative kapacitet, herunder lokale myndigheder og forvaltningen af offentlige tjenesteydelser. Der bør ligeledes iværksættes foranstaltninger i vandsektoren og på miljøbeskyttelsesområdet. Der bør ydes støtte til foranstaltninger i forbindelse med den økonomiske omstilling, genopbygning, fremme af den private sektor, risikovillig kapital, erhvervsuddannelser og certificering.
 - For Syriens vedkommende skal samarbejdet, som et supplement til den gradvise økonomiske liberalisering, fokusere på en forbedring af administrationen, navnlig inden for offentlige værker og sociale tjenesteydelser, den lokale administration og ministerierne. Dette har den dobbelte målsætning at skabe et gunstigere miljø for den private sektor og forbedre befolkningens levevilkår. Der vil også blive ydet støtte til modernisering af banksektoren.
 - Den Europæiske Union har siden 1993 været Den Palæstinensiske Myndigheds største finansielle samarbejdspartner. Hovedformålet med dette samarbejde er at nedbringe afhængigheden af Israel ved at udvikle områdets produktionsgrundlag og lette dets integration i den regionale og internationale samhandel. Bistanden skal koncentreres om genopbygning og genetablering af den grundlæggende infrastruktur samt støtte til opbygningen af palæstinensiske institutioner og udvikling af den private sektor.
14. Prioriteten for programmet for Tyrkiet er tiltag, der har relation til dels de nødvendige økonomiske tilpasninger, dels støtte til sociale serviceydelser og beskyttelse af miljøet, idet det overordnede mål er at støtte oprettelsen af en toldunion. Der må derfor træffes foranstaltninger til fremme af de små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne og til styrkelse af administrationen gennem samarbejde mellem institutioner. Desuden skal der iværksættes projekter og programmer på miljøområdet. Aktiviteter inden for den sociale sektor vil blive rettet mod de fattiges behov, mod uddannelse og mod sundhed.

Støtte til økonomiske overgangsordninger

15. Middelhavspartnerne har behov for bistand til forberedelse af frihandelsaftalerne med Fællesskabet og til at hæve levestandarden. Set i et større perspektiv skal Fællesskabets bistand hjælpe med til at øge konkurrenceevnen i partnerskabslandenes økonomier med henblik på at opnå bæredygtig økonomisk udvikling navnlig gennem øget eksport.

Der vil derfor navnlig blive ydet bistand på følgende områder:

- Etablering af et gunstigt økonomisk klima gennem styrkelse af de makroøkonomiske rammer og udvikling af de juridiske og institutionelle strukturer, der er nødvendige for at sikre en konkurrencedygtig markedsøkonomi. I dette øjemed bør strukturelle tilpasninger for de partnerskabslande, der er rede til at gennemføre de nødvendige reformer, støttes i nært samarbejde med Bretton Woods-institutionerne.
- Etablering af passende juridiske og administrative rammer, der er stabile, pålidelige og forenelige med målsætningen for Euro-Middelhavs-partnerskabet.
- Handelslettelser, herunder bistand i forbindelse med told- og indirekte beskatning, harmonisering af standarder og veterinære og plantesygdomsbekæmpende foranstaltninger samt eksportfremmende programmer.
- Harmonisering af lovgivninger og standarder samt styrkelse af institutioner på miljøområdet.
- Udvikling af den finansielle sektor gennem støtte på det niveau, hvor politikkerne fastlægges, og bistand til styrkelse af nationalbankerne og til udvikling af forretningsbankerne, samt til udvidelse af de finansielle markeders virkefelt; der vil navnlig blive lagt vægt på at stimulere opsparing og investeringer samt på fremme af europæiske investeringer i regionen. Det er navnlig vigtigt at forbedre adgangen til finansielle tjenesteydelser, især for små og mellemstore private virksomheder.
- Virksomhedseffektivisering, navnlig modernisering af små og mellemstore virksomheder samt støtte til oprettelse af nye små og mellemstore virksomheder gennem virksomhedsrådgivning, uddannelse og information.
- Samarbejde mellem europæiske virksomheder og virksomheder i partnerskabslandene, særlig små og mellemstore virksomheder, f.eks. i form af netværk, joint ventures, licens-, franchise- og underleverandøraftaler og specialiserede servicecentre.
- Støtte til privatiseringsbestrebelse for at sikre, at ejerskab, ledelse og kontrolfunktioner overgår til den private sektor.

- Samarbejde på energi-, transport-, vandforsynings- og telekommunikationsområdet med henblik på udarbejdelse af strategier, sammenkædning og interoperabilitet mellem infrastrukturer og netværk, kvalitetsforbedring og lavere priser på serviceydelser samt industrielt samarbejde, herunder vedrørende industriområder, forskning og teknologisk udvikling.
- Støtte til mikrovirksomheder med henblik på at støtte entreprenører og sikre, at alle samfundslag tager del i den økonomiske vækst.
- Udvikling af menneskelige ressourcer gennem erhvervs- og ledelsesuddannelser, der er bedre tilrettelagt, mere målrettede og af højere kvalitet.
- Støtte til innovation i partnerskabslandene gennem øget forskning og teknologisk udvikling og bedre ordninger til fremme af teknologioverførsel samt støtte til udformning af tidssvarende innovationspolitikker på nationalt niveau.

Styrkelse af den socioøkonomiske ligevegt

16. For at afbøde de kortsigtede virkninger af omstillingsprocessen af partnerskabslandenes økonomier og for at forberede partnerskabslandene på fremtiden er det af største vigtighed, at denne proces ledsages af passende foranstaltninger på det socialpolitiske område.
- Udvikling i landdistrikterne er fortsat en væsentlig strategi i kampen mod fattigdom og for at dæmme op for velfærdskløften mellem land- og bybefolkningen, eftersom en stor del af befolkningen i Middelhavslandene kulturelt og økonomisk er nært knyttet til landdistrikterne. Yderligere udvandring mod byerne kan få alvorlige sociale, politiske og miljømæssige konsekvenser. At øge effektiviteten i landbruget spiller en væsentlig rolle i forbindelse med at forbedre levestandarden på landet; en tilsvarende rolle spiller udviklingen af såvel små virksomheder som mikrovirksomheder. Programmer, der er målrettet mod grundlæggende behov, f.eks. vandforsyning, kloakering og energi, er ligeledes nødvendige.
 - Der skal lægges særlig vægt på at bevare den økologiske balance i partnerskabslandene ved kapacitetsopbygning i forbindelse med vurdering, forvaltning, lovgivning og kontrol på miljøområdet. Der kan ydes rentegodtgørelse for lån fra Den Europæiske Investeringsbank til projekter af miljømæssig karakter for at opveje udgifterne til forbedring af miljøet.
 - Der bør ydes støtte til programmer, der sigter på at forbedre levestandarden i byområder, herunder eventuelt oprettelse af sociale sikkerhedsnet gennem forebyggende beskæftigelsespolitikker og fattigdomsbekæmpende foranstaltninger. Dette kan f.eks. ske ved, at der oprettes en social fond til fremme af beskæftigelsen i dårligt stillede sociale sektorer, som også støtter særforanstaltninger på sundheds- og uddannelsesområdet. Der kan f.eks. ydes bistand til udarbejdelse af socialpolitikker, navnlig hvad angår sygdoms- og arbejdsløshedsforsikring samt pensionsordninger.
 - Der bør ydes støtte til forbedringer af den sociale infrastruktur og af tjenesteydelser på det sociale område. Det primære sundhedsarbejde kan ligeledes finansieres som led i det strategiske mål, der består i at reducere befolkningstilvæksten. Der bør ligeledes ydes støtte til forbedring af boligforholdene.
 - Forbedringer inden for uddannelsessystemet bør støttes, navnlig almen grunduddannelse og fagundervisning for piger og kvinder, især i landdistrikterne.
 - Der bør træffes foranstaltninger til at styrke samarbejdet inden for fiskeri og bæredygtig udnyttelse af de marine ressourcer.

Udvikling af det civile samfund

17. Udviklingen af det civile samfund bør støttes ved foranstaltninger til fremme af menneskerettighederne, demokratisering og retsstatsprincippet. Støtte til sådanne foranstaltninger kan indebære decentraliseret samarbejde. Der bør tilskyndes til samarbejde inden for forskning, teknologisk udvikling og teknologiformidling, idet private og offentlige aktører bringes til at virke sammen. Kulturelle aktiviteter skal støttes, hvis de fremmer dialog og udveksling mellem kulturelle foreninger og netværk. Informations- og kommunikationsaktiviteter bør styrkes med henblik på at opbygge et virkeligt informationssamfund inden for Euro-Middelhavs-partnerskabet. Arbejdsmarkedets parter og ikke-statslige organisationer bør tilskyndes til at spille en aktiv rolle.

Retningslinjer for det regionale vejledende program

18. Det regionale samarbejde skal være et supplement til det bilaterale samarbejde og skal omfatte de tre hovedhjørneste i Euro-Middelhavs-partnerskabet. I Barcelona-erklæringen og i MEDA-forordningens bilag II nævnes de aspekter og områder, som er anført i det følgende, gives der et indtryk af hovedindholdet af de nuværende vejledende bilaterale programmer, som er indgået mellem Fællesskabet og partnerskabslande i Middelhavsområdet. Der skal tages behørigt hensyn til de fremskridt, der gøres på møder, der afholdes til opfølgning af ministerkonferencen i Barcelona. Det overordnede mål skal være at øge forståelsen mellem partnerne gennem øget kendskab til regionale politiske, økonomiske, sociale og kulturelle problemer og derved lette udveksling af god praksis, overførsel af knowhow samt fremme af fælles projekter af gensidig interesse. Endvidere vil Fællesskabet fortsætte med at støtte fredsprocessen i Mellemøsten.
19. På det politiske område kan der — som det er tilfældet for de bilaterale programmer — gennem foranstaltninger, der ligger inden for MEDA-forordningens anvendelsesområde, ydes støtte til:
- udvikling af demokratiet og overholdelse af menneskerettighederne
 - fremme af øget åbenhed og større effektivitet i regeringsinstitutionerne
 - styrkelse af stabilitet med det formål at skabe større tillid inden for regionen.
20. På det økonomiske og finansielle område vil der blive ydet støtte til forberedelse af frihandelsområdet gennem foranstaltninger, der kan fremme konkurrenceevnen og lette den økonomiske omstillingsproces, navnlig hvad angår toldordninger, oprindelsesregler, statistikker, normer, veterinær- og plantesundhedsbestemmelser samt banker og børsen.
- Der vil blive truffet passende foranstaltninger inden for transport, energi (her vil Euro-Middelhavs energiforummet virke som koordinerende instrument), telekommunikation og informationsteknologi, regionalt samarbejde, turisme, miljø, videnskab og teknologi, vandforsyning samt fiskeri. Der vil ligeledes blive ydet støtte til netværkssamarbejde mellem forsknings- og udviklingscentre og økonomiske aktører med henblik på at lette overførsel af knowhow og gennemførelse af joint ventures.
21. På det sociale og kulturelle område vil der blive gennemført decentraliserede udvekslingsprogrammer mellem de civile dele af samfundet i Fællesskabet og partnerskabslandene inden for følgende områder: højere uddannelser, medier, lokalstyre, teknologi og andre felter af fælles interesse.
- Yderligere foranstaltninger såsom dialoger, projekter af fælles interesse eller netværkssamarbejde vil — i henhold til de bestemmelser, der gælder for Euro-Middelhavs-partnerskabet — blive anvendt til at støtte lokalstyre, kulturelle dialoger, medier, ungdomsudvekslinger og udvekslinger mellem de civile samfund. Forskning, teknologisk udvikling, teknologioverførsel samt informations- og kommunikationsaktiviteter vil blive styrket gennem brug af moderne informationsteknologi.
- Endelig kan der ydes faglig bistand til narkotikabekæmpelse og til bekæmpelse af terrorisme og international kriminalitet. Der kan blive tale om udveksling af oplysninger, datakompatibilitet og styrkelse af retssystemerne.

Regelmæssig vurdering og efterfølgende evaluering

22. Kommissionen vil være yderst opmærksom på, at der sker en omhyggelig forvaltning af de bilaterale og regionale programmer og de individuelle projekter og programmer, der er finansieret herigennem. Der vil blive foretaget regelmæssig vurdering og efterfølgende evaluering af dem. Disse analyser skal omfatte en vurdering af, i hvilket omfang specifikke målsætninger er blevet opfyldt, de skal vurdere de forskellige aktiviteterets økonomiske levedygtighed og omkostningseffektivitet, samt hvorledes aktiviteterne generelt bidrager til Euro-Middelhavs-partnerskabet. Der vil desuden blive lagt særlig vægt på, hvorledes der i de vejledende programmer og projekter er taget hensyn til de centrale spørgsmål, som er omhandlet i disse retningslinjer. Medlemsstaterne underrettes om resultaterne af disse analyser.
-